

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Charakteristika předmětu Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět český jazyk a literatura má časovou dotaci:

1. ročník – 8 hodin týdně
2. ročník – 9 hodin týdně
3. ročník – 8 hodin týdně
4. ročník – 8 hodin týdně
5. ročník – 7 hodin týdně

Výuka probíhá s celou třídou, někdy ve dvojicích nebo skupinách. V hodině střídáme metody práce podle námětu v učebnicích, navštěvujeme knihovnu, chodíme do kina, divadla...

V 1. ročníku ZŠ má předmět komplexní charakter. Od 2. ročníku ZŠ má složky specifického charakteru. Je rozdělen do: *Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy.*

Důraz je kladen na rozvoj dovedností číst správně, plynule a přiměřeným tempem text, který je pro žáky dané věkové skupiny vhodný a srozumitelný.

V psaní by měl žák umět čitelně a správně napsat slova a věty psacím písmem, kde klademe důraz na čitelnost a přiměřené tempo.

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura

- má položit základy čtenářské a písemné gramotnosti
- má využívat čtení a psaní jako prostředek k rozvoji komunikačních dovedností
- využívá různých zdrojů informací pro další rozšiřování znalostí

Předmět Český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními předměty.

Výchovné a vzdělávací strategie v předmětu Český jazyk a literatura

Kompetence k učení

- učitel zadává diferencované úkoly, využívá individuálních schopností
- klade důraz na práci s textem, čtení s porozuměním, vyhledávání informací (oprava chybného textu)
- učitel zadává dětem zajímavé domácí úkoly

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých žáci sami objevují, řeší, vyslovují závěry a zdůvodňují je (dokončení vyprávění, práce s obrázkovou osnovou...)
- učitel dává možnost žákům pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správné řešení
- žáci se dle svých možností zapojují do soutěží, vzájemně si pomáhají

Kompetence komunikativní

- učitel žáky vybízí, aby tvořili k tématu otázky a o problému diskutovali (vyprávění)
- žáci si sdělují své názory, pocity, vzájemně se povzbuzují (pantomima)
- učitel vede žáky ke vhodné komunikaci s ostatními spolužáky, učiteli a dospělými

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci využívají informace z různých zdrojů
- žáci se snaží dodržovat stanovená pravidla
- při řešení problémových úloh jsou žáci vedeni k práci ve skupinách, aby spolupracovali
- učíme žáky respektovat autoritu (diskuse)

Kompetence občanské

- učitel se zajímá o názory žáků, dává prostor pro efektivní diskusi, pro děti s postižením volí vhodné pracovní materiály
- žáci se účastní různých soutěží
- učitel zařazuje do výuky ekologické aktivity
- žákům umožňujeme veřejně prezentovat výsledky své práce (veřejná vystoupení pro obec), seznamujeme je s významnými osobami v jejich okolí (besedy) a rodáky, spolupracujeme s knihovnou

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k tomu, aby si uměli plánovat a navrhnout pracovní tempo
- vede žáky k tomu vnímat látku všemi smysly
- učitel umožňuje žákům ověřovat si správnost řešení v dostupných materiálech, využívat moderní informační technologie (internet)
- výuku doplňujeme o výrobu pomůcek (pexeso, karty...)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 1.

1. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Čte písmena, slabiky, slova, jednoduché věty se správnou intonací</p> <p>Rozumí přečtenému, krátkému textu, písemným a mluveným pokynům přiměřené velikosti</p> <p>Učí se při čtení správnému dýchání a pečlivé výslovnosti</p> <p>Umí utvořit jednoduchou větu, sdělit krátkou zprávu</p> <p>Dokáže se naučit jednoduchou báseň, umí vyprávět jednoduchý příběh, pohádku dle poslechu, obrázkové osnovy</p> <p>Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nedbalou výslovnost</p> <p>Zvládá hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní)</p> <p>Umí napsat a rozlišuje psací a tiskací, malá a velká písmena abecedy (kromě q, Q, w, W, x, X)</p> <p>Napíše jednoduchá slova a krátkou větu, opisuje podle předlohy slova a věty</p>	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <p>mluvený projev</p> <p>psaní</p>	<p>OSV – každodenní verbální komunikace</p> <p>VMEGS – nástroj učení a zpracování informací, kultury jiných národů</p> <p>MKV – vést žáky k výběru kvalitních pořadů, literatury, časopisů</p> <p>Vv – ilustrace k textům</p> <p>M – rozpočítadla</p>	

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 1.

2. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Rozlišuje dlouhé a krátké samohlásky Rozezná hlásku, slabiku, slovo, větu Rozlišuje čtení slova na hlásky, slabiky V písemném projevu pracuje s jednoduchými pravopisnými slovníčky, které si vytváří pomocí učitele Učí se psát velké písmeno na začátku věty, jméno své a svých blízkých	Jazyková výchova zvuková stránka jazyka pravopis	OSV – každodenní komunikace	

<p>Umí naslouchat literárnímu textu pro děti Dokáže přednést krátkou báseň, říkadlo Umí si povídat, co rád poslouchá, čte Seznámí se s pojmy hádanka, pohádka, báseň, spisovatel, ilustrace Pozná některý dětský časopis</p>	<p>Literární výchova tvořivé činnosti</p> <p>základní literární pojmy</p>		<p>Návštěva knihovny, divadelního představení, filmového představení</p>
--	--	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 2.

1. část

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Čte plynule jednoduché věty s porozuměním a nahlas i potichu Užívá správně slovní přízvuk Užívá spisovného vyjadřování ve větách Umí vyprávět dle obrázkové osnovy Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nedbalou výslovnost Seznámí se s komunikačními žánry (pozdrav – oslovení – omluva – poděkování – jednoduchý popis – jednoduché</p>	<p>Komunikační a slohová výchova čtení mluvený projev</p>	<p>OSV – každodenní verbální komunikace</p> <p>VMEGS – život dětí v jiných zemích, zvyky, tradice v četbě MKV – seznámení s rozmanitostí různých kultur MEDV – vnímání mluveného i psaného projevu (veřejné vystupování) Vv – ilustrace</p>	

vyprávění) Zvládne psát písmeno a číslice v přirozené velikosti Umí opsat a přepsat jednoduchý text (adresa)	psaní	M – rozpočítadla	
Umí rozlišit měkké, tvrdé a obojetné souhlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky Učí se abecedě, snaží se podle abecedy řadit slova Tvoří slova opačná, nadřazená podřazená	Jazyková výchova zvuková stránka jazyka slovní zásoba a tvoření slov	OSV – každodenní komunikace	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 2.

2. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Seznámí se s názvy slovních druhů Umí částečně poznat podstatné jméno, sloveso, předložku Rozliší podstatné jméno obecné a vlastní Pozná začátek a konec věty Rozlišuje jednoduché druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, přací Umí dodržovat pořádek slov v jednoduché větě Učí se rozeznávat větu	Tvarosloví Skladba		

<p>jednoduchou a souvětí U písemného projevu zdůvodňuje a píše správně pravopisné jevy i – y po tvrdých a měkkých souláskách, u – ú – ů, dě –tě – ně – bě – pě – vě – mě, velká písmena začátku věty, u jmen osob, zvířat, příjmení, bydliště, znělé a neznělé hlásky na konci slova Umí rozdělit slovo na konci řádku</p>	<p>pravopis</p>		
--	-----------------	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a komunikace

Ročník: 2.

3. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Dokáže vyprávět přečtený text Umí recitovat jednoduchou báseň Umí spojit obsah textu s ilustrací Rozlišuje prózu a poezii Rozezná rozpočítadlo, hádanku, báseň, pohádku Seznámí se s pojmem verš – rým</p>	<p>Literární výchova čtení a tvořivé činnosti</p> <p>základní literární pojmy</p>		<p>Návštěva knihovny, divadelního představení, filmového představení</p>

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 3.

1. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Čte s porozuměním, orientuje se v textu</p> <p>Hledá podstatu příběhu, umí číst potichu i předčítat nahlas</p> <p>Využívá četbu jako zdroj poznatků</p> <p>Je schopen vypravovat podle osnovy</p> <p>Umí popsat předmět</p> <p>Umí napsat adresu, dopis, pohlednici</p> <p>Umí telefonovat</p> <p>Celková úprava písemného projevu, pracovní poznámky</p> <p>Vyplňování poštovních formulářů (složenky, podací lístky...)</p>	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <p>mluvený projev</p> <p>písemný projev</p>	<p>MEDV – vliv médií ve společnosti, kritické čtení</p> <p>MKV – pověsti místní a regionální, vlastní kulturní názor – spisovatelé, básníci</p> <p>MKV – pravidla slušného chování, tolerance</p> <p>lidské vztahy, vžití se do role druhého</p>	
<p>Rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slova, osvojuje si pravopis</p>	<p>Jazyková výchova</p> <p>znělé a neznělé souhlásky</p>	<p>OSV – každodenní komunikace</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 3.

2. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
<p>Umí obojetné souhlásky, vyjmenovaná slova a jejich pravopis</p> <p>Pozná podstatné jméno – obecná, vlastní</p> <p>Umí určit rod, číslo, pád podstatných jmen</p> <p>Umí abecedu</p> <p>Dokáže řadit slova podle abecedy</p> <p>Zná příklady slov souznačných a protikladných a umí je použít ve větě</p> <p>Pozná sloveso</p> <p>Umí určit osobu, číslo a čas</p> <p>Určí slovní druhy, dovede je poznat</p>	<p>vyjmenovaná slova</p> <p>podstatná jména</p> <p>abeceda</p> <p>slova souznačná a protikladná</p> <p>slovesa</p> <p>slovní druhy</p>		
<p>Vyjadřuje své pocity z přečteného textu</p> <p>Vypráví děje dle textu</p> <p>Rozumí přirovnání, zosobnění</p> <p>Dramatizuje pohádky, básně</p> <p>Rozumí pojmům - divadlo – dějství – herci</p>	<p>Literární výchova</p> <p>čtení a tvořivé činnosti</p>	<p>Návštěva knihovny</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

1. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Čte přiměřeně náročné texty potichu i nahlas Umí text reprodukovat	Komunikační a slohová výchova Čtení	Vv – ilustrace MKV – kulturní difference – lidské vztahy – etnický původ	
Dokáže pozorně a soustředěně naslouchat, reagovat otázkami Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Naslouchání	OSV – rozvoj schopností poznávání MEDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
Reprodukuje oblast sdělení Při vypravování a popisu užívá výstižná a spisovná slova Žák je veden ke kultivovanému vyjadřování ve škole i mimo ni, umí se vyjádřit v běžných situacích Umí vypravovat podle osnovy Umí popsat jednoduchou věc Dokáže zdramatizovat vhodný text	Mluvený projev	VDO – občanská společnost a škola – občan, občanská společnost a stát OSV – komunikace – mezilidské vztahy – sebepoznání a sebepojetí	
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (vypravování, popis, adresa, oznámení, blahopřání, dopis) Sestaví osnovu vyprávění, dle ní	Písemný projev		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

2. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
vytvoří mluvený nebo písemný projev			
Rozlišuje slova jednoznačná a mnohoznačná, slova stejného a opačného významu, slova citově zabarvená, slova spisovná a nespisovná Rozlišuje ve slově kořen, předponu a příponu	Jazyková výchova Slovní zásoba a tvoření slov	OSV – každodenní komunikace	
Umí zařadit slova podle abecedy a vyhledávat v abecedním	Abeceda		
Seznamuje se se vzory podstatných jmen, umí určit rod, číslo, pád Umí určit osobu, číslo, čas Umí časovat slovesa v čase přítomném, minulém a budoucím Pozná zvratná slovesa a infinitiv	Slovní druhy - podstatná jména - slovesa		
Dokáže určit základní skladební dvojice ve větě jednoduché Rozpozná větu jednoduchou a souvětí	Skladba		
V písemném projevu odůvodňuje a píše správně pravopisné jevy, snaží se opravit chybu pomocí pravidel pravopisu a jiných příruček	Pravopis - běžná slova příbuzná - i, y v koncovkách podstatných jmen - velká písmena: zeměpisné názvy ČR,	VI – ČR, dějiny	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

3. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
	historické postavy a budovy z nejstarších dějin		
Seznamuje se s autory dětských knih Při rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy Dovede si vybrat četbu dle svého zájmu, udělat zápis do deníku	Literární výchova	MKV – lidské vztahy, vztahy mezi kulturami	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

1. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas Čte přiměřeně rychle, dokáže využít prvky uměleckého přednesu	Komunikační a slohová výchova Čtení	Vv - ilustrace	
Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	Naslouchání	OSV – rozvoj schopností poznávání MEDV – vnímání mediálních sdělení	
Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku Dokáže zdramatizovat vhodný text Dokáže vyprávět dle osnovy, jasně a srozumitelně se vyjadřuje Žák je veden ke spisovnému a správnému vyjadřování Rozpozná manipulativní komunikace v reklamě Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	Mluvený projev	VDO – občanská společnost a škola – občan, občanská společnost a stát OSV – komunikace – mezilidské vztahy – kreativita MEDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

2. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (vypravování, popis, dopis, oznámení, zpráva, líčení zážitků, inzerát, jednoduché tiskopisy) Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	Písemný projev		
Píše správně předpony Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku Porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	Jazyková výchova Slovní zásoba a tvoření slov	OSV – každodenní komunikace	
Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech Žák určí pád, číslo, rod a vzor a skloňuje podle vzorů Určí druhy přídavných jmen Zná základy gramatiky měkkých a tvrdých přídavných jmen Pozná základní druhy zájmen Pozná základní druhy číslovek Časuje slovesa ve všech časech v oznamovacím způsobu, pozná všechny slovesné způsoby, rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary	Slovní druhy – podstatná jména – přídavná jména – zájmena – číslovky – slovesa		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

3. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Vyhledá základní skladební dvojice a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty Rozlišuje podmět a přísudek holý, rozvitý, několikanásobný Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změnění větu jednoduchou v souvětí Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje	Skladba – základní skladební dvojice – věta jednoduchá, souvětí		
V písemném projevu odůvodňuje a píše správně pravopisné jevy, snaží se opravit chybu pomocí pravidel pravopisu a jiných příruček	Pravopis – i-y po obojetných souhláskách – i-y v koncovkách		
Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	podstatných jmen – i-y v koncovkách příd. jmen měkkých a tvrdých – shoda podmětu s přísudkem holým – velká písmena: zeměpisné názvy Evropy, osoby a budovy z historie	VMEGS – objevujeme Evropu VI – Evropa	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

4. část

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata, projekty, kurzy	Poznámky
Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy			